

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena pri skupnem naslovu 25 Din., na posemne naslove 30 D., M. List na skupni naslov 10 D., na posamezno 15 D. či se celo naročnina naprej plača do konca januarja. Prek tega časa je naročnina za 5 D. veka. Amerikanci plačajo za Novine, M. List 14 dol., ravno tak naročniki iz Canada, Australije in Južne Amerike. Prek mej države v Evropi je cena Novin 75 D., M. List 25 Din. Plača se v Crensovčih na upravi, naročni: Prekmurška Tiskarna M. Sloboda.

NOVINE

Glasilo Slovenske krajine

Priloga: M. List s kalendaram Srca Jezušovoga

Izdajatec: KLEKL JOŽEF, vp. pleb.
bivši nar. poslanec.

Uredništvo M. - Sloboda,
Kočodovska ulica 123.
Cena oglasov: cm² 75 par,
1/4 strani dobi 20 %, 1/2
strani 25 %, v celo stran
30 %, popusta za edno
objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet
reči 5 Din., više od vsake
reči pol Din. Med teksto
cm² 1-50 D., v "Poslano" 2-50 D. Takso za
oglase plača uprava i da
za vse oglase od 5% do
50% popusta pri več
kratkovoj objavi.

Ček. položnice št.: 11806
Rokopisi se ne vračajo

Na pragi šolskoga leta.

Kak vsako leto, se je za deco tudi letos začnola doba, štero čakajo nešterni z veseljem, nešterni pa s strahom. Začnolo se je šolsko leto. Ar je to važen dogodek i ar je že vnogo takšen, ki šole ne cenijo tak, kak to po svojem velkom pomeni zaslubi i napačno mislijo, da je to za nje nekši ter, da morajo deco, namesto toga, da bi jim pasla i pomagala pri drugom deli, želeni tudi v šolo, ne bo od več, da v tom pogledi spregovorimo par reči.

Pomen šole je neprecenljiv. Njeno delo obstoji v tom, da nadaljuje tisto leto, štero sta začnola doma oča i mati. Ona se trudi, da pripravi deco za življene i ji izobrazni in vzgoji za hasnovite kotrije človeške družbe i dobre verne državljane. To je naloga, od štere si vekše niti misliti nemremo.

Dete dobri v šoli spoznanje, ki njemi je za življenje neobhodno potrebno. Pisane, čtenje, računanje so stvari brez šterih človek dnesen nemre shajati. Na vse to navči deco šola. Zvün toga njim da tudi dosta drugoga znanja iz gospodarstva, zgodovine, naravoslovja itd. Štero je ravnotak potrebno, ar denešnji čas od tudi dosta terja i če so zaostanjeni, jim je to v veliko škodo.

Šola pa ne vči samo, nego tudi vzgaja. Deci se cepi v srce lüben do Boga, do domovine i sploh do vseh lüdi. V šoli čuje dete, kakše dužnosti ma kak človek nasproti Bogi i nasproti človeštvu i kakše dužnosti ma kak državlan nasproti državi - svojoj domovini, štera njemi mora biti sveta i draga, kak domaća hiša i držina, ar je njegova mati. Šola ga nagible k dobromi, ja-kostnimi življenji, ona njemi do-poveduče, da bo mela človeška družba i država od njega samo te hasek, če bo dober človek, če bo spunjavao dužnosti, štere njemi nalaga ne samo boža pos-tava, nego tudi naravni zakon.

Velko i važno je delo šole. Kelko je mogoče, včini ona vse. Potrebno pa je, da jo tudi drugi podperajo. To so pred vsem starisci, šteri se morajo brigati, da njiva deca istinsko spunjavajo to, ka žele od njih šola.

Starisci, tudi za sebe skribite, če se boste brigali za svoje šolare, ar dobro vzgojena deca znajo tudi za tiste dužnosti, štere majmo proti vam. Zato podprejte šolo v njenem deli. Prvo je, da redno pošiljate svojo deco v šolo. Potom pa vzpodobljajte svojo deco, da si jemlejo k srci,

Velika čast za Slov. Krajino.

Pomembna obiska. — **Prezv. dr. A. Karlin pri Sv. Jürji.** — **Ljubljanski püšpek ob prvim med nami.**

Te dni je mela Slovenska krajina dva visika obiska. V soboto se je pripelao v M. Slobodo naš prevzvišeni nadpastir dr. A. Karlin i se je podao v spremstvu mil. g. kanonika k Sv. Jürji, kde je posvetno novo cerkev. Narod je bio veseli i srečen ob njegovem prihodi, zato ga je tudi sprijao nad vse slovesno. Kda je Prevzvišeni v pondelek odhajao, je izjavo, da ide iz Slovenske krajine z najboljšimi vtisi.

V tork je dobla Slovenska krajina drugoga slavnoga gosta. Z opoldnešnjim vlakom se je pripelao prevzvišeni ljubljanski vladik dr. A. B. Jeglič, ki je bio vsikdar velki prijatelj naše krajine. Prišeo je zato, da bi si nekoliko ogledao naše kraje. Na postaji so ga sprejeli gg. posl.

Klekl, glavar Lipovšek, vlad. tajnik dr. Bratina, podžupan Čeh, tišinski župnik Krantz, ravnate Martinišča, prefekt Martinišča Bakar, profesorji Milač, Pavlič, Sever, pravnik Bajlec, urednik Novin, dijaštro i nekaj drugega naroda. Po sprejemi se je prezv. vladika odpelao na Tišino, kde je bio gost g. plebanoša. Po obedi si je v spremstvu g. Klekla ogledao Krajno, nato pa se je pripelao v M. Slobodo, odtam pa je šo v Martjance, Bogojino, Lendavo, Crenovce i nazaj na Tišino. V sredo zajtra se je odpelao proti Maribori. Prevzvišeni se je med nami jako dobro počuto i nas je zagotovo, da bo naša krajina še nadale lübo, kak prle.

ka v šoli čujejo. Dobro vzgojena deca bodo vaše veselje, dobri kotrije človeške družbe i zavedna deca svoje domovine.

Ka novoga v Belgradu?

Zakon o agrarni reformi. Med zakoni, štere predvideva zakon o povzdihi kmetijstva je tudi zakon o agrarni reformi. Zakon je že sestavljen i te dni pride v razpravo.

V Beogradu se nahajata mariborski župan dr. Juvan i zastopnik ljubljanske varaške občine profesor Jarc. Prišla sta zavolo finančnih zadev.

Vrhovni zakonodajni svet ma v razpravi zakon o avtorskom (pisateljskem) pravi. O tom zakoni se je tudi že prejšnje čase gučalo. Zakon je že sprejeti.

Predsednik vlade je odpotuval iz Beograda na preglejivalno potovanje v Bosno i Hercegovino. Bio je že v Sarajevi v Mostari, kak tudi v drugih krajih Bosne i Hercegovine. Vsesirom je pogledno državne ustanove, urade i se zanimao za razmere.

Srednješolski zakon je bio 17. septembra v Službenih novinah objavljen i je s tem dobo velavo. V koliko je zakon za nas važen, še bomo govorili o njem. **V pokoj je stopo** Branimir Rajič, inšpektor v ministerstvu za notarske zadeve. Ob toj priliki njemi je Nj. Vel. kralj podeloval Karadžordžev zvezde.

Sodna razprava se vrši te dni proti Dragutini Diniči, šteri

je obtoženi, da je špionirao v škodo naše države.

Svetovna politika

Spremembe v italijanskoj vladi. Mussolini je nazadnje sprevido, da je vodstvo osmih ministerstev le žmetna naloga, zato je zdaj sedem ministerstev odložio i si je pridržo samo predsedstvo i notranje ministerstvo. Pri toj priliki so nastanole v vladi tudi druge spremembe. Zamenjanih je bilo več podtačnikov, podtačnik Mattei-Geutili, ki je bio edini zastopnik narodnih katoličanov pa je odstopo.

Političen boj z bombami. Nešterne stranke z razmerami v Nemčiji nikak neso zadovoljne, zato se trudijo, da bi povzročile v državi kem več nemira i bi na te način pripravili državni prevarat. V tom pogledu so posebno na deli narodnosocialni delavci, ki so izvršili že več bombnih atentatov. Oblasti odločno nastopajo proti atentatorom i so aretirale že do 100 lüdi. Med temi so tudi vnože znane osebnosti.

Brezverska politika bolševikov. Sovjetska ruska vlada je izdala nov verski zakon, po šterom je vse cerkveno imanje državna lastnina. Zakon ide za tem, da bi vzeo vso oblast dühovščini i pomali zatro vse versko življenje. Naperjeni je proti vsem veroizpovedanjom, ar so bolševiki za popuno brezverstvo.

Praznenje Porajne. V soboto, 14. sept. so prve angleške čete zapuštile Königsstein. S tem se je začnolo praznenje za-

sedeno nemškega ozemla.

Pogajanja med Anglijov i Rusijov. Po poročilu časopisov se vnogo dela na to, da bi se v bližnji prišestnosti začnola pogajanja med Anglijov i sovjetskem Rusijov. Pogajanja bo vodo angl. zvunašnji minister Henderson z zastopnikom ruske vlade.

Iz zasedanja Državlja narodov. Med glavnimi pitanji, šteria se obravnavajo v Ženevi na zasedanji Državlja narodov, je pitanje, kak zasigurati mir med državami. Pri tom pitanju se vnogo guči od razorožitve i od toga, kak naj nastopi Državu narodov v slučaju, da med kakšima državama pride do bojne.

Gorečemi delavci v slovo.

Dnešnja nedela bo žalostna za cankovsko faro. Slovo vzeme od nje te den g. kapelan D. Oberzan, ki je bio pet let dušni pastir, voditev, tolažnik i pomočnik v vseh nevolj. Šo bo v Belgijo i Holandijo na misijonsko delo med slovenske delavce, šterih je tam na stotine. (Dale na 2. strani.)

Cene:

Pod tem naslovom smo v tom koticki že v zadnjem številki objavili nekaj cen. Ar je pitanje cen za vse, ki kupujejo i odavajo jako važno, bomo cene v vsakoj številki objavili. Včasih tudi navedemo, kakše so cene na Vogrskom, v Avstriji i v drugih državah, da bo vsakši znao, kakše življenje ma tam kmečki človek.

Zrje:	pšenica	180-200	Din.
	žito	160-185	"
	kukorica	180-200	"
	oves	160-180	"
	proso	160-180	"
	krumpli	50-60	"
	det. semje	1300-1350	"
	grah (čreš.)	350-370	"
	mešani grah	225-200	"

Sadje:	jabuka	1-2	"
	biki (živ. v.)	8-10	"
	telice	7-10	"
	krave	4-7	"
	teoci (mrvti)	12-14	"
	svinje (mrvti)	15-16	"

Cene pri teocaj i svinjaj idejo pomali navdol.

Cene v Avstriji in na Vogrskem so približno z našimi ednake. Razlika je 5 do 10 Din. pri metri. Nešterne stvari so pri nas dragše, kak tam.

Penezi:	frank	2-16-220	
	marka	Din 13-35-13 50	
	dolar	Din 56-20-56 70	
	pengö	Din 9 80-9 90	
	šiling	Din 7 95-8	

G. kaplan Oberžman je eden izmed tistih, ki so nam v prvoj vrsti prirasli k srcu. Med tistimi, ki ga poznajo, ne človeka, šteri ga ne bi spoštovao i lubo. Za njim ne bo žalivala samo cankovska fara, nego vsem nam bo po njem žmetno, ar zgubimo že njim iskrenoga prijatelja i gorečega delavca. Ka je včino v petih letaj, najbole znajo Cankovčarje. Prenovlena i povekšana cerkev, nova kapelica v Lemerji, Marijina družba, apoštolsko mož, hranilnica, šteria je posebno lani, kda je toča pobila vse, bila velika opora vsem prizadetim i vnogu drugih stvari bo spominjalo na njega.

Za ves svoj trud naj sprejme našo prisrčno zahvalo. V tihino ga bodo sprevajale naše žele, naj Bog blagoslavlja njegovo delo tudi tam. Najbole vroča naša žela pa je, da se prle ali sledi znova povrne med nas, da bo nadaljuvao delo, štero zdaj za nekaj časa pretrga.

NEDELA

(Po risalah osemnajsta. Evang. sv. Mat. 9, 1-8.)

V tistem časi: Stopivši Jezuš v ladijo, prek se je pelao i prišeo je v svoj varas. I ovo prinesli so k njemu na posteli ležečega mrtvoudnoga človeka. I videvši Jezuš njivo vero, je pravo mrtvoudnomi: Zavijaj sin! odpuščajo se ti tvoji grehi. I ovo nešterni pismari so pravili v sebi: ete blazni. I kda bi vido Jezuš njivo mišlenje, je pravo: zakaj mislite hudo v svojem srci? Ka je leži povedati: odpuščajo se ti grehi; ali pa praviti: stani gori i hodi? Naj pa znate, da Sin človeči ma na zemli oblast odpuščati grehe, teda je velo mrtvoudnomi: stani gori, vzemi svojo posteo ino idi v svojo hišo. Videvši pa lustvo zbojalo se je i dičilo je Boga, ki je takšo oblast dao lüdem.

Strašen ogenj v Dugoj vesi.

Devet poslopij v ognji. — Deca vužgala. — Velka požrtvovalnost vojaštva. — Pet držin brez strehe. — Do 300 jezer Din. škode.

Preininoči četrtek je bio za Dugo ves pun groze. Okoli treh popoldnevi se je začno zdigavati proti nebi čaren oblak dima, iz Vöröšove hiše pa je švigno grozen plamen. Vse je bilo súho, zato se je ogenj naglo širio i naskori je bilo v ognji devet poslopij. Gorelo je grozno, lüdje pa so bili na poli, i tak ne meo što gasiti. Na dobro srečo je bilo v bližini vojaštvo iz Dolnje Lendave. Pod vodstvom g. kapetana Markoviča je taki hitelo na kraj nesreče i je začnolo tak

požrtvovalno gasiti i reševati iz hiše pohištvo i druge predmete, da zaslúži največše priznanje. Ravnvo vojaštvi se je zahvaliti, da ogenj ne napravo še vekše škode. Kak se čuje, so ogenj povzročila deca. Nesreča je jako velka. Devet poslopij — hiš i gospodarskih — je popunoma zgorelo s siljom, senom i slavom vred. Zgorele so tudi svinje. Pet držin je ostalo brez strehe v največjoj nevolji. Škoda znaša do 300 jezer Din.

Koledar.

Ponedelek :	Tekla, dev.
Tork :	Marija reš. voznikov.
Sreda :	Kleofa sp.
Četrtek :	Ciprijan m.
Petak :	Kuzma i Damjan.
Sobota :	Vaclav krao.
Nedela :	Mihail, ark.

Murska Sobota

Hišni zakon sta sklenola v soboto večer v farni cerkvi g. Karl Bencik, šofer pri g. Hartneri i gdč. Rozalija Škrabani. Oba sta iz dobre krščanske hiše. — Mladomi pari želimo v zakonskom stani vnogu božega blagoslova.

Kmečka posojilnica se je preselila iz Faflikove hiše v Olajošovo hišo v Cerkvenoj ulici. Novi prostori so lepi i na dobrom mestu, ka bo posoljnici v velki hasek.

Gost iz Argentinije. Pred dnevi je prišeo v našo prestolico iz Argentinije g. Janez Smola. Zastopnik nekšega velkoga podjetja je i je od g. Hartnera prevzezo za njo vekšo vnožino lesa.

Smrtna kosa. V Soboto po-poldne je bila pokopana 84 letna Ana Vörös, vdovica bivšega tolmača na

sodniji. Pokojna je bila v vsoj okolici jako priljubljena. — Isti den je vrnla švelja i kuharica, Frančiška Gombossy. Stara je bila 43 leta i je že več let bolehalna.

Velko vrvenje vlada den za dnevom v tajništvu invalidskoga udruženja. Prihajajo invalidi, dovice i druge s prošnjov, da bi jim g. Titan nopravo prijavo, ki je predpisana po novoj postavi.

Dve lepi povesti „A njega ni . . .“ i „Odpoved nesrečne žene“ se dobita v Prekmurskoj tiskarni, v knigarni g. Benčeca i v uredništvu Novin. Obe je spisao kaplan Fr. Kolenc i koštala prva samo 15 Din., druga pa 12 Din. Kupite ji, da boste meli lepo čtenje!

Te teden je znova odpotovalo do 200 delavcov Večinoma so šli v Bačko na spravljanje cukrnej repe.

Važna Konferenca. V soboto se je vršila pri Benki konferenca, na šteroj se je razpravljalo o pomenklivosti v železniškom prometu. Poleg domačih merodajnih osebnosti so prišli na konferenco tudi iz Ljubljane šef komerc. oddelka Hojs, kontrolor Rožman in urednik Kesler. Na konferenci se je tudi govorilo o otvoritvi obmejnega prometa pri Hodoši.

V ognji.

(Iz lepe povesti „A njega ni . . .“, štero je spisao Fr. Kolenc; čejo jo že po vsoj Sloveniji.)

— Moštvo naj zasede strelne jarke i se postavi k strelnim lüknjam. Vsakši vojak naj dobi tresti patronov. Mašinske puške naj bodo pripravljene.

Častniki so se razšli. Po taborišči se je začno podrk. Vojaki so drkali se pa ta i prinašali v jarke strelivo.

Za pol vure je bilo vse pripravljeno. Začnoli so se hipi pričakovanja. V jarkaj je vladalo mučanje. Samo šepetajoče se je pogučavao sosed s sosedom. Naskori pa je tudi šepetanje vtihnolo. Vsakši se je vtopo v svoje misli. Vsem je bilo tesno pri srci. Posében novince je prevzela tih groza. Čutili so, da mora biti bitka nekaj strašnoga.

— Jožef — se je šepetajoče obrnil Štefan k prijatelji — naskori se začne smrtni ples . . . Oh, kak tesno mi je pri srci . . . Slutnja se je vnova zbudila . . .

— Ne misli na to — je odvrno sočutno prijateo. — Ne bo tak hudo. Glej, jaz sem že prek edno leto na bojišči, a se mi ne zgodilo še nikaj hudo.

— Jaz pa čutim, da se mi bliža smrt — je zdehno Štefan. — Dobro, da si poleg mene . . . Kda spad-

drem, se spomni na mojo prošnjo. Vzemi molitvenik i klinček . . .

— Štefan, muči! Ne misli na smrt! . . . Bog naj bo varvao. Može niti ne pride do prave bitke.

— Bum, bum, bum . . . — je v tom hipi zagrmelo kakših deset krat. Pekem štikov je znova zadonela.

— Sovražnik se bliža — so pribězale iz loga straže.

— K strelnim lüknjam! Puške v roke! — so zadonela po jarkaj kratka povelja.

— Ples se je začno — je zašepetao Štefan.

— Samo batriynost, prijateo!

— Z Bogom, Jožef! Ne pozabi na mojo prošnjo . . . Pozdravi domače, posebno mater i Minko! . . .

Štuki so grmeli. Iz častniške barake se zdigno plamen. Granata je je zadela. V naslednjem hipi se je strošila vsa okrogolina. Počilo je, kak da bi zagrmelo sto štukov. Skladišče s strelivom je zletelo v zrak.

Med tem se je pomikalo od severa proti jugi pet dugih gostih vrst. Zemla se je trosila pod trdimi stopaji. V jutrašnjem sunci so se svetili bajoneti. Bili so kak srebro.

— Hurrá! — je odjeknolo v zimsko jutro. Vrste so začnole hitrej stopati.

— Tüz! Feuer! (Ogen!) — so se začula vogrska i nemška povelja.

Mašinske puške so zabrele i posilale sovražniki smrt. Olov se je zajo v človeško meso.

— Ah! — je zakrilo z rokami prvi častnik. Meč je spušto i se zvrno na zemlo.

Mašinska puška je kosila. Vojaki so kapali. Eden se je zgrabo za prsa, drugi za čelo. Vrsta se je redčila. Moštvo se je stavilo. A samo za hip.

— Naprej! — je zagrmelo od zadu. Druge vrste so pritisnole i prva je moralta iti v gotovo smrt.

— Tüz! Feuer! — je drugeč zadonelo povelje. Dečki so strelili. Pred lüknjami se je zakadilo. Iz vnožih prsi je privre krik.

Prvomi strelji je sledio drugi i tretji . . . Moštvo je strelalo brez prestanka. Ruska vojska je zgubila že štiri tao lüdi. Umaknoti se ne smela. Zmaga ali pogin. Drugga izhoda ne bilo za njo.

Naenok so dobili častniki povelje za napad. Streljanje je za hip vtihnolo. Vojaki so nastavili bajonet.

— Taki bo vse končano — je zašepetao Štefan Jožefi. — Vidi se mi, da že čutim dih smrti. Pozdravi mater, Minko . . .

— Roham! Sturm! (Napad!)

Mož za možom se je paščo proj i izhodom. Hipoma so se razvrstili. Pozdravili so jih ruski strelji. Nekaj vojakov se je zvrnolo.

— Előre! Vorwärts! (Naprej!) — so zagrmeli častniki. V zraki so zasukali meče.

Obl. bolnica v Murskoj Soboti.

Vnoge potrebe ma Slov. Krajna. Ali glavna potreba je gvüšno dobra, prostorna i moderna bolnica. Bolnico mamo v M. Soboti, ali ta ne odgovarja svojim potrebam. Zgrajena je bila samo za okraj M. Sobota, zdaj, kda smo pa dobili železniško zvezo z drugimi kraji Slovenije, pa mora ta bolnica sprejemati vse bolnike iz lotmerškega, radgonskega, dolnjelendavškega i mursko-sobočkega okraja. Število bolnikov se je povekšalo skoraj trikrat, bolnica pa se je v vsem tom časi ne povekšala, pa se tak dnes dogaja, ka se nemrejo sprejeti v oskrbo vši betežniki. Poleg toga pa se ešte itak dogaja, da v vnožih postelj ležita po dva betežnika.

Vse to je potrebno odpraviti s tem, da se bolnica povekša. Če se že celo bolnica ne preseli na drugo mesto, bár povekšati se mora, dobiti mora nove prostore, ar so dozdašnji pretesni in premali. Vnogo se je že gučalo od toga, da se bode zidao novi paviljon, itak se je to dosegalo ne zgodilo, čeravno je skrajni čas za to.

Poleg toga bi že konči bilo potrebno, da bolnica dobi svojo kanalizacijo, ar se ponovno voda iz bolnice izteka v cestni jarek najbole žive ulice v M. Soboti i tam obstoji pa dela nesnago. Tudi je zadnji čas ka se prek 20 let stari leseni plot kre bolnice odpravi in na njegovo mesto postavi betonirana ograja.

Kak čujemo, je bolnica s proračunom za druge leto predložila oblastnimi odbori v Maribori spomenico, da se vse to popravi. Kda znamo, kelko dobriga je že včino Oblastni odbor v Maribori za Slovensko Krajino, se včipamo, da tudi v tom pogledu naše potrebe uvidi i je odstrani.

Slovenska krajina

— „Prekmurski profili.“ Profesor dr. Franc Sušnik, ki je nekaj časa včelo na sobočkoj gimnaziji, je bio eden izmed tistih lüdi, ki so najbole

Z naprej nagnjenimi teli so začnoli vojaki bežati. Rusi so strelali.

— Tüz! Feuer!

Puške so zaropotale, nato sta sovražni vojski tresnoli drtiga v drugo. Bajoneti so se zapiknoli v človeška tela. Kričanje, prošnje, zdihavanje, preklinjanje se je čulo. Sto je spadno, več ne stano.

Neksi Rus se je z zdignjenov puškov zakado proti Sečki. Še prle kak je zamahno, je spadno. Jožefov bajonet ga je prebodno.

Boj je bio strašen. Mož se je bojujao proti moži. Slovenec i Hrvat sta morila Rus, te pa Slovenca i Hrvata, ne da bi se zavedali, da prelevajo bratsko krv.

Štefani je mrzeo znoj kapao s čela. Strah ga je popunoma prevzeo. Od vseh strani so gledali proti njemu bajonet. Zdvojeno je mahao s puškov okoli sebe. Ednok je zadeo v nekaj trdoga. Pred njim je spadno vsekup ruski vojak. Bajonet je bio kravavi.

— Oh, človeka sem bujo! — se je zgrozio. Pred očmi njemu je postala tmica.

— Jezuš, Marija! — je zakričao naskori potom. Puško je spušto, zakrilo z rokami i omahno. Iz prsi njemu je privrelo krv. Obležao je kak mrtev . . .

vzljubili našo krajino. Povedao i zapisao je o nas vnogo lepoga. Znani so posebno njegovi „Prekmurski profili“, šteri so izhajali v „Slovenci“.

Za proslavo desetletnice našega oslobojenja so izšli „Prekmurski profili“ v posebnoj knjižici. Profili so takši, da bi jih naj prečteo vsakši Prekmurec. Dr. Sušnik je postavio v njih spomin Slovenskoj krajini, Kleklji, Novinam, Baši, M. Soboti i njenoi gospodi, Lutari, železniškimi mosti, gostovanji, ciganom, Martjacom s plebanošom Horvatom itd.

„Prekmurski profili“ so posvečeni nam, zato segajmo po njih v kem vekšem števili. Dobijo se na uredništvi Novin v M. Soboti. Knjižica košta samo 6 Din. Na uredništvi se lehko javijo tudi tisti, ki šejo knjižico odavati. Od vsakšega izvoda dobijo 50 par.

Velka slavnost pri Sv. Jürji. Preminoč nedelo je bila pri Sv. Jürji slovesnost, štere dugo ne pozabijo tisti, ki so bili navzoči. Prevzvišeni püšpek dr. A. Karlin je posvetil novo farno cerkev. Za to slovesnost se je Sv. Juri dobro pripravo. Vse je bilo okrašeno s slavoloki, venci i cvetlica. Püšpeka so prijali jako slovesno. K posvečevanju je prišlo od vseh strani vnogo naroda. Tam so bili tudi gg. glavar Lipovšek, vladni tajnik dr. Bratina, zdrav. referent dr. Gregorc, kanonik Slepec, dekan Baša i vnogo druge dühovščine.

Kraja v Lemerji. Neznani tolvaji so vdrli v Lemerji v trgovino Viljema Hackl i so odnesli različnoga blaga v vrednosti 4000 Din. Hackl je obečil 1000 Din. nagrade tistom, šteri pride tolvajom na sled.

Grozna smrt deteta. Mati triletne Trezike Jaklin v Dugoj vesi je prala gvant. V vekšoj posodi je mela pripravljeni vreli krop. Poleg je bio stolec, na šterom je sedela mala Trezika. Na stolci se je začnola nekaj igrati. Pri tom se je prekopicnola dol i spadnola ravno v vreli krop. Čista se je poparila. Dobila je tak velke opeklime, da so povzročili smrt.

Mladost pa lepoto vzdržavle „MAJALA“ mast i žajfa za obraz. Odstrani vse piščajce, sunčane i erdeče pege lica. Eden lonček Din 12, žajfa Din 8. Dobi se v lekarni pri SVETOJ TROJICI, D. LENDAVA.

Žago si postavlja v Dolnjoj Lendavi hrvaška lesna družba Našička. Fundament je že skopani. Edna žaga že dugo časa brni i civili, zdaj dobimo pa še drugo, da bo delo hitrej šlo.

Vmrila je v Krogi 83 letna Marija Husar. Če ravno je bila stara, se je dobro držala, le zadnje tedne je nekaj bolhala.

Nesrečen spadaj. Petletna Irma Marič je mela v pondelek nesrečo, Šla je po podstjeni i tak nesrečno spadnola, da si je potrla roko. Nesrečno deklico so taki pelali v M. Soboti k zdravniku.

Ogen v logi. Čuje se glas, da je v kobiljanskem logi vövdaro ogen. Ar je zavolo sūšave se jako sūho, se je ogen jako razširo i napravo velko škodo.

Vse bolečine zob i glave odstrani za gotovo i hitro „INKA“. Pri reumatizmi, smicanji, prehlajenji, išiasi bolečinaj kosti pomaga „INKA“. Eden glažek z natančnim navodilom stane 10 Din. Dobi se v Lekarni pri Svetoj Trojici v Dolnjoj Lendavi.

Tolvaj v cerkvi. Marija Temlin je prišla v pondelek okoli devetih v belinskou cerkev. Notri je našla ednoga dečka. Kda jo je on zagledno, je skočo prek ranti i pobegno. Sledkar so videli, da je bio to tolvaj, šteri je gor vtrgno dva šparavca i odneso iz njiva peneze.

Što je dao pejneze g. Bojnec Ivani kak kapor za potušanje v Ameriko, naj javi na ROYAL MAIL LINE Dolnja Lendava, da mo probali to delo vréd spraviti. Pošlite tudi prepis dobrenoga potrdilo in mi sporočite, kde máte originalno potrdilo. KÜHAR, upravite.

Ka je fideikomis? Večkrat se čuje ta reč fideikomis. Ka pa pomeni ta reč? Ta reč je latinska i pomeni *zabranu odaje* določenoga veleposestva. Celo lendavsko imanje nosi na sebi to zabranu, ka se ne sme odati, I če se oda, to breme ostane gor. Kakše breme je pa to? Ne samo to, da se na kúpcu nemre tabulirati kúplena zemla, nego to breme je tudi v fideikomisi, da čeravno oča oda to zemlo, deca i vnuki i teh vnukov vnuki maju pravico živeti iz te zemle. Zato je neizmerna norost i nesreča kúpiti to zemlo prle, kak se reši fideikomis. Na Vogrskom obstoji te fideikomis zato, ar ga samo kralj lehko odpravi, toga pa zdaj nemajo; pri nas se pa nemre odpraviti zato ar je ustava zbrisana, novoga zakona pa še ne, ki bi zbrisao fideikomis, čeprav bi to jako dobro bilo. Agrarna zadruga v Črensovcaj vse mogoče včini, da se sklene zakon, ki zbrise fideikomis, ka se te ednok reši pitanje odkúpa veleposestniške zemle. Kda dobi odgovor na svoje prizadevanje, bo to objavila v Novinaj.

Shod v Turnišči. Pri nas se je dnes teden v cerkvi razglasilo shod na prostem. Shod bi bio gospodarski. Meli so ga: Izidor Horvat, vučitev na Hotizi, Ludvik Peternel, vučitev v Dugoj vesi i Turk Jožef, inšpektor na veleposestvi v D. Lendavi, tržec veleposestniške zemle po naših krajad. Priporočalo se nam je, naj mamo tri leta detelco i potom sejamo strmeno, pa mo vidli, kakši pov se bo pokazao. Smo njim vervali, samo prosili smo jih za ta tri leta krüh, ar premažo zemle mamo.

Krog. Orlovski odsek v Krogu naznanja, da se poleg že objavljenih mest dobijo srečke tudi pri Franc Kovači v Borejcaj, pri čevlari Edžiti v Gederovci i pri gostilničari Martinci v M. Petrovcaj. En blok sreček smo poslali ednemu gospodi, šteri pa tistih sreček ne dobo v roke. Če bi što te srečke dobo v roke, naj to javi našemi odseki, inači tisti blok sreček razvelavimo. Prijateli orlovske mladine, pridno segajte po srečkaj. Srečka stane samo 4 Din. Loterija ma 200 dobitkov v vrednosti 20.000 Din. Ne zamudite sreče!

Pozdrave pošilajo. Ludvik Bohar s svojov partijov iz Nonnenhofa, Mihael Kuhar i Štefan Gubič Raučendorf. Pozdravljajo celo Slov. krajino, posebno svoje domače, načrniko „Novin“ i voditela borze dela. Kuhar Mihael se toži, ka so njeni ne šteli ovi delavci pomagati pri plačevanju „Novin“.

Z bitja smrt. Preminoč nedelo je nastanolo v Ocinjaj pri Sv. Jürji v krčmi bitje, v šterom so dobili trije dečki vekše rane. Eden je v radgonskom špitali že vrnro.

Delavcom v Nemčiji i Franciji.

Polske delavce v Nemčiji i Franciji ponovno opominamo, naj se obrnejo v slučaji pritožb na: Deutsche Arbeiterzentrale Berlin SW. 11 Hofenplatz 4 vsi tisti, ki so v Nemčiji, na Borzo dela v Murskoj Soboti pa vsi tisti, ki so v Franciji. Prosimo pa vse, naj bodo malo potrplivejši ibole zadovolni, ar nega mesta i službe kde ne bi bilo kakše falinge. Vse pritožbe, štere smo dozdaj dobili, smo odpislali na pristojna mesta s prošnjov, da se tem siromakom kempre pomore i vse krivice naj se popravijo.

Zakaj se nešterni delavci radi tožijo, da jim je božno, posebno iz Francije smo zadnji čas prejeli preci pritožb. Vzrok tomi je, ar delavci ne razmijo jezik, prido v žmetno delo pa so osamljeni i tak njim je dugocasno pa se trpljenje vidi ednok hujše, kak je pa v istini. Istinsko so nešterni tak nesrečni, da so zadeli na takše gospodare, štere so proti njim brez srca i priganjajo delavce kak najbole k deli, ne dajo pa njim tisto v punoj meri, ka določa pogodba. Mi smo od naše strani včinili vse kelko je bilo mogoče ka se v bodoče to nede godilo. Poskrbeli smo tudi za to, da bodo prihodnjič delavci za Francijo dobivali pogodbe v roke že v M. Soboti kak so to dobili delavci za Nemčijo, od te pogodbe bode en prepis mela tudi Borza dela. Tak bomo znali, kde so naši delavci, kakšo plačo maju itd. Na tē način de se lehko, hitro pomagalo takšim, šterim do se godile kakše krivice.

Naj se ne misli, da je delavcom Franciji sploh božno. Dozdaj smo dobili okoli 55 pritožb vsega. So pa tudi takši, šteri so zadovolni i njim je resan dobro. Dokaz naj bo to, da je vnogo od njih že poslalo domo po 1000-1500 ali več frankov, poleg toga pa pišejo, da njim je dobro i so vsestransko zadovolni ešče bole kak delavci v Nemčiji, kde je skoro povsedi slaba hrana, a zato pa je sluj malo bolši.

Dragi delavci, prosimo Vas vse, da vztrajate pri deli, kelko je mogoče i potrpite v tom leti, prihodnjič bomo pa to tak uredili, da boste meli zadostno obrambo proti vsem krivicam. Dozdaj pa nam to ne bilo mogoče včiniti, ar smo ne meli potrebne prilike za to. Za volo toga naj nihče nas ne krivi, ar smo spunili našo dužnost dozdaj v punoj meri. Vsem pošilamo prisrčne pozdrave i želemo dober ušpeh i srečno pa veselo vrnitev nazaj domo. — Borza dela v Murskoj Soboti.

Po katoliškom sveti.

Skupščina katoliške akcije. V Zagrebi se je 14. sept. vršila glavna skupščina katoliške akcije, na šteroj se je sklenolo, da se bo vršo prišestno leto v Zagrebi velki evharistični kongres, ki bo služo k tomu, da se poživi versko življenje.

Katoliški teden v Ženevi. Katoliška zveza za študij mednarodnih pitanj je priredila od 16. do 22. sept. v Ženevi katoliški teden, na šterom so znani učenjaki govorili o stvaraj, ki so s katoličanstvom v zvezi.

Vmorjeni misijonari. V vesi Ljanhan na Kitajskem so razbojniki vmorili püšpeka Condo Jana i dva

franciškana. — Vsi trije so bili iz Belgije.

Prebivalci papove države. V novoj papovoj državi, šteri je v Rimu, je bilo lüsko štetje. Vseh prebivalcov je 523.

Doma i po sveti

Mesarsko klanje v Oči. Preminoč nedelo je bila v Oči velka veselica, šteri se je končala s kravim klanjom. Komaj so se začnoli zbirati gostje, je prišlo v gostilno tudi šest dečkov po imeni Gačal, ki so bili vzrok velkoga bitja. Začnolo se je s tem, da je eden izmed šestih Gačal dečkov zagnao ednemu gosti pivinsko kupico v glavo. Naskori potom se je začnalo bitje, šteri je trpel dve vori. I se je končalo s tem, da je 14 lüdi zgubili življenje, prek 50 pa je bilobole ali menje ranjeno.

Smrt matere i hčere. V prisaniči pri Dobrovi sta našli v morji smrt nekša mati i hči iz Banjanov. Do nesreče je prišlo po vsoj priliki tak, da je edna po neprevidnosti spadnola v vodo. Druga joj je šla na pomoč. Ar pa niedna ne znala plavati, sta obe našli v morji smrt.

Za smeh.

v krčmi.

Gost: Ka delate tū z mačkov?

Krčmar: Znate, dnes je za obed zanjče meso, da pa moji gostje ne bi mislili, da smo dali mesto zavca mačko, jim jo zdaj kažem.

Na sodniji.

— Svedokinja, kelko ste star?

— Stara sem 23 let.

— Tak! Kda ste teda rojeni?

— Nemrem se več spomniti, gospod sodnik — te sem bila še premiela.

All je bio pijan?

— Ali verjete, da je bio v tistem hipi pijan?

— Ne vem gotovo. Njegova žena je pravila, da je prineso domo nekši potač i je z njim šteo igrati na gramofon.

Z veličastne proslave desetletnice.

I.

Naj pozdrav bo ta spomin
Ko nedavno še trpin,
Bil je suženj in tlačan,
Sin zemljice te prekrasne.
Ki trpel je, delal, jokal
In pod bičem krutim stokal.
Tužne pesmi glas ubiral,
S srcem bolnim tod umiral.
Njemu v čast sem rož nabrala,
Jih v venec povezala.
Vam poklanjam ga z željo,
Čuvajte nam to zemljo!
Ki je pila znoj mučenca,
Kri prekmurskega Slovenca.

II.

Minulo zdaj deset je let,
Z veseljem se spominja svet,
In vriska danes in prepeva,
Raz lic mu žar radosti seva.
Ko z bratom Save, Sotle, Drine
Rokuje brat se Murske pokrajine
(Pridružil brat se je Krajine)
Vam srca naša bratje mili!
Ostanejo v sreči — sili,

Tu šopek Vam dehteč v pozdrav
Z domačih ljubljenih dobrav!

III.

Cvetljic rudečih in belih,
Nabratna sem bujno razvelih.
Rdeče ljubezni globoko so znak,
Beli zvestobe — ki vsak
Dolžan ju je domovini,
Lepi Slovenski Krajini!

IV.

Obletnico deseto mi zdaj proslavljamo,
Med nami prav prisrčno Vas vsi po-
[zdravljamo!]

Bog živi Vas, oj gost naš mili,
Da srečni bi med nami bili!

V.

Kaj naj povem otrok jaz mal? **V roke so šopek meni dali,**
Pozdravljam s cvetjem Vas i dom,
Ki vedno mu jaz zvesta bom!
Da cvetja polna bila
Bi domovina mila!

VI.

Kaj zbira se narod, kaj v cvetje odeva
Slovenska Krajina se živo?
Zvonenje in strelba in petje odmeva
Črez travnik, dobrovo, črez njivo!
Oj velik praznute zdaj dan
Naš narod, ki tukaj je zbran.
Deset je že let pohitel
V večnost neskončno, neznano
Ko solnce svobode objelo
Je ljudstvo, v sužnost vkovano.
Ko brat mu iz onega kraja vesel
Roko je ponudil, ga srčno objel:
Pozdravljen Ti sin domovine
V ljubezni, ki nikdar ne mine
In tega se dneva zdaj narod spominja
Ko v Lendavi naši se v mnogicah zgrinja.
In poje, odeva se v cvetje dehteče,
Ponosno trepeče srce mu od sreče,
Ki roka jo božja mu je namenila
Ko z brati je onkraj ga Mure združila.
In z radostjo v srcu svečano prisega
Domovini zvestobo, ki zlega
Bog čuvaj je danes in dneve bodoče,
To želje so našega narode vroče.
In z narodom našim se Vi veselite
Pozdrave udane tja bratom nesite.
V znak spoštovanja iz moje desnice
Sprejmite v dar te dehteče cvetljice!

FR. PAVLICA:

Gospodarstvo Sviloreja v Slov. krajini.

Kak v ostalih krajaj v Sloveniji, se je gotovo že pred več leti probalo vpelati svilarstvo tudi v toj pokrajini mogoče da i vnogi malinovi nasadi kraj cest i potov svedočijo, da se je dosta delalo na tom, da se v doglednom časi sviloreja v Prekmurju vdomači. V sosednem Medžimurju in dale v Hrvatskoj se je svilogojsvo ustavilo in se goji še dnesen.

V Slovenskoj krajini se poskuša razširiti sviloreja že tretje leto. Od leta do leta se število svilorejcov vekša, a uspeh ne takši, kak bi lehko bio. Ravno letošnji pridelek nas ne more zadovoliti, ar bi bio lehko vekši i bolši. Pokazala pa je letošnja goja sviloprejke, da se z razumnim delom i dobrov volov lehko dosta dosegne. Oni, ki se neso strašili dela, so doseglni prav lepe uspehe. Tisti pa, ki so mislili, da bodo živalice rasle brez zraka, svetlobe i listja, so v prvoj polovici razvoja ali pa so jih stradali do zabubenja. Pridni svilorejci, zlasti oni iz Doline, Čentibe, Beltinec, Lipovec, Satahovec in Mač-

kovec so doseglni dobre uspehe. Vsem tem pa sta lehko za vzgled marliva dijaka — gimnazijca Čergulj in Dujec, ki sta dobila za svilobube prvi 1620 Din, drugi 1205. Ali nesto to zadosta lepi šumi? Se razmi, brez dela ob samom javkanji, da se to ne splača, ne penez. Naj bi naša mlada dijaka našla po vesnicaj posnemalce.

V očigled 7000 odraslih malin, ki rastejo v Slov. krajini je naravnogre, da bi ostale neizrabljene, kda lehko prinesajo prebivalstvi dosta dohodkov.

Oblastna samouprava mariborska je delo za razširjenje svilarstva podprla s podporom 5000 Din. za osnivanje drevesnice. Dnes že raste v tej drevesnici do 20.000 mladih malinovih sadik, ki bodo za par let za samostojno nasaditev.

Ena glavnih ovir pri razvoji svilarstva je gotovo prenizka cena svilobubam. Kak je lehko dosegnoti bolše cene? Predvsem je potrebna lastna organizacija neodvisna od državnoga svilarstva, tak, da ta nabavlja sama jajčeca in oddaja sledkar bube tistom, ki da vekšo ceno. Na te način bi se sviloreja hitro razširila, ar bi kmetovalci začali sami saditi maline Govorica, da bo umetna svila svilarstvo uničila, je zaenkrat nepomembna, ar opažemo, da se ravno v državaj, kde je industrija na viški, sviloreja z neverjetnov naglicov širi. Zadnje čase se je v Italiji posebno v gornjem deli i še posebi v slovenskih krajaj posadilo na stojezere malinovih sadik. Tudi v okolici Beča se je začnola sviloreja jako razvijati. Tam zasajujejo posamezniki po več plügov travnikov z malinami, kak pri nas jese, samo da pustijo to rasti v obliku grmovja. Tudi pri nas se je že zglaslo nekši bečanec inženjer g. Pesche, ki ma svoje posestvo v Št. Lovrenci na Pohorji i tam še letošnjo jesen posadi 4 plüge z malinov.

Oblastna samouprava namerava tudi v bodoče podpirati svilogojsvo, i tak sme pričakujati, da se bo to z dobrim uspehom širilo. Svilogoci, ki so v tom leti doseglni dobre uspehe, bodo še posebi nagrajeni.

Pošta

Kuhar Michael, Rauschen-dorf. 5 Mark dobili. Vse je zadosta. Odsejmao bomo Vam je pali pošiljal. Več Vam ne trbe plačati. Novine smo Vam zato stavili, ka so novine vsekdar nazaj prišle. **Štefan Gublje, Rauschendorf.** 100 Din. sprejeli. Hvala lepa. Pozdrav objavili. „Novine“ dobite pri M. Kuhari. **Ludvik Bohar, Fr. Pozvek Nonnenhof.** „Novin“ dobite, kak želite 6 i 7 faltov. Peneze sprejeli. Fala lepa.

Dam na znanje,

da se dobijo pri meni najbolše zdelane kože in poplatje za obutev. To posvedočijo vsi vučeni čevlari i tudi kmetovje, ki so pri meni že blago klopilvali. Slab ledar je dosta drakši kak dober. Peneze v blato meče, što slab ledar klopil. Dober ledar pa samo tisti pozna, ki ma več letno prakso v njem. Ne dajte se zapelati; nepozna ledra tisti, ki ne je meo posla z njim. Zato vti, ki potrebujete za zimo dober ledar, dobro obutev i fal, to dobite vsigdar pri ŠKAFAJ JOŽEVI v Beltinci.

Dva stolarskiva po-močnika

taki spejmem proti dobroj plači. **JOŽEF PETEK** stolarski mojster v BOGOJINI.

K odaji

30 plügov velko gospodarstvo (njive, 6 plügov senožati, log) se ali oda ali da v najem. — **JOŽEF KREPS,** Tešanovci.

Oda se

lepa grajsčina 83 plüge arondirt, bogati inventar za 1,100.000 Din.

Grajsčina 264 plügov, inventar, živina za 3,000.000 Din.

Grajsčina 500 plügov starinsko po-hišto in drugi inventar.

Lepa hiža 20 plügov za 150.000 Din.

Nova trgovska hiža, za dve trgovini, lepo stanovanje v varaši pri kolodvoru za 750.000 Din.

Umetni mlin, 49 plügov pri kolodvori za 800.000 Din.

Umetni mlin za 100.000 Dinarov.

Gostilna velika nova hiža pri kolodvori za 300.000 Din.

SLIVAR, Ljutomer, Jugoslavija.

K ODAJI

tesani les, gotov rušč za zid, late in vsake fele deske.

Dobi se pri

TOPLAK JANOŠI

lastniki parne žage in gostilnicari v DOBROVNIKI.

Senje

najvekše letno živinsko, konjsko in kramarsko se vrši v CANKOVI, dne 24. IX. 1929

Rupertovo.

Izšla je

BLASNIKOVA

VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1930.

ki ma 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bio že od naših pradedov najbolje upoštevan i je še dnes najbolje cenjeni.

V „Velikoj Pratiki“ najdeš vse, kačlovek potrebuje vsaki den. Katoliški koledar z nebesnimi, sunčnimi, mesecnimi vremenskimi in dnevnimi znamenji; — sunčna i mesečna potemnenja; — mesečne spremembe; — koledar za proslavne in protestante; — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na menice, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vsa senja na Kranjskem, Koroskom, Stajerskem, Prekmurju Medžimurju in Julijskem Benečiji; — pregled o konci brejosti živine; — tabele hektarov v plügaj; — popis vseh važnih domačin tujih dogodkov v preteklem leti; — tabele za računanje interesa; — življenjepise važnih in odličnih oseb slikami: — označila predmetov, ki jih rabi kmetovalec i žena v hiši.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah i se lehko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nsl. d. d.
v Ljubljani.

Vtrgovini IGNACA WIES-SENSTERN v D. Lendavi

se oda pravica do

posestniške zemle

1 plüg se lehko taki prevzeme blizu dva plüga pa pride naskori k coj. Sto se zanima za to, se naj oglasi!

K odaji je moten les

od cimprane hiše. Lehko se ponica za novo cimpranje. — Naslov pove uredništvo Novin.

KMEČKA POSOJILNICA

v MURSKI SOBOTI,

se je preselila s 15 septembrom iz g. Faflika hiše v g. OLAJOŠA hišo prek od birovje t. j. poleg gostilne Turk.

Najvarnejše in najboljše naložite svoj denar v

HRANILNICI in POSOJILNICI

v TURNIŠČU, r. z. z. n. z.

Uradne ure: vsaki četrtek od 9—12 ure in od 1—4 ure popoldan in vsako nedeljo in praznik po sv. maši in po večernicah.

Posojila se dajejo pod tako ugodnimi pogoji.

Hranilne vloge se obrestujejo po 8%—9% in znaša stanje istih nad 2,000.000 Din.